

JAKUB DEML

KORESPONDENCE

Dopisy Jakuba Demla přáteli
Josefu Ševčíkovi
do Babič

Carissime, kde se touláte?

dauphin 2010

JAKUB DEML

(20. 8. 1878 Tasov – 10. 2. 1961 Třebíč)

Básník a katolický kněz.

Autor zhruba stovky knih, z nichž některé patří k základním dílům moderní české literatury. Jeho prózy *Hrad Smrti* (1912) a *Tanec Smrti* (1914) inspirovaly české surrealisty novým ztvárněním snu. K nejznámějším Demlovým knihám patří lyrické apostryfy květin *Moji přátelé* (1913), šestadvacet svazků básnického dokumentu *Šlěpěje* (1917–1941) či *Mé svědectví o Otokaru Březinovi* (1931) a *Zapomenuté světlo* (1934). Jediněčným rysem Demlova psaní je vzájemné propojení knih, z nichž postupně vzniká živý a dramatický celek.

Po absolvování brněnského bohosloveckého semináře byl Jakub Deml v roce 1902 vysvěcen na kněze. V duchovní správě působil velmi krátce a pro konflikty s brněnskou konzistoří byl už v roce 1911 zbaven kněžských povinností a později předčasně penzionován. Krátce před první světovou válkou nesměl kvůli údajně pohoršlivému životu pobývat na venkově a vrátil se tam až po krátkém intermezzu v Praze. V roce 1922 si postavil dům v rodném Tasově, kde žil až do smrti.

V období, do něhož spadají dopisy shrnuté v této knize, byl Jakub Deml jedním z nejoddanějších spolupracovníků Josefa Floriana při vydávání edice Studium. V téže době debutoval knihou *Slovo k Otčenáši Františka Bílka* (1904) a básnickou knihou *Notantur Lumina* (1907). V době návratů do Babic se rovněž odehrála řada událostí, jež daly vzniknout Demlovým prvním deníkově-dokumentárním knihám *Rosnička* (1912), *Domů* (1913) a *Pro budoucí poutníky a poutnice* (1913).

JOSEF ŠEVČÍK

(25. 2. 1857 Dobronice – 20. 10. 1911
Babice)

Katolický kněz a překladatel.

Po nedokončených studiích práv vstoupil v roce 1879 do brněnského bohosloveckého semináře. V roce 1883 byl vysvěcen na kněze a poté vystřídal několik kaplanských působišť na rodné Moravě: Fryšavu, Modřice, Bučovice, Žebětín, Lipolec a Slavonice. Nejdélší část života prožil v Babicích u Lesonic, kam v roce 1895 nastoupil jako farář a kde zůstal až do smrti.

V Babicích se hojně veřejně angažoval, například jako pokladník místní Raiffeisenky a komentátor obecní politiky i kulturního života obce. Inicioval opravu babického kostela a na popud Jakuba Demla pro něj pořídil dvě korouhve a hlavní hřbitovní kříž od sochaře Františka Bílka.

Právě příchod mladého kaplana Jakuba Demla do Babic v srpnu 1904 byl důležitým okamžikem Ševčíkova života. Pod Demlovým vlivem se začal intenzivně zajímat o umění a stal se též jedním ze spolupracovníků a mecenášů Florianovy edice Studium. V té době přeložil několik staroněmeckých legend a děl středověkých mystiků (Přepěkné říkání o sv. poustevníku Menrátovi, 1907; Tekoucí světlo Božství, 1920).

Dopisy nestačí přátelům, dopisy nestačí lásce, dopisy nestačí... Protože je možno psát jen jednou denně, a protože není ani to vždy možno... A pak - tolik věcí bylo by potřeba posílat - tolik ukázat - takže jisté věci nikdy se neřeknou! Mlčení jako strašný žalář obkličuje a skličuje přátele vzdálené - snad Vás neumoří?

(Jakub Deml Josefu Ševčíkovi 30. listopadu 1906)

Svazek *Carissime, kde se touláte?* otevírá ediční řadu *Korespondence* Jakuba Demla (1878-1961), která chce zpřístupnit některé dosud nevydané soubory básnickových dopisů. Dochovaly se jich tisíce desítkám adresátů. Potvrzují těsné spojení Demlova díla a života, ale také vyvracejí představu, že vše, co zažil, vepsal do svého díla nebo že vše, co sepsal, také publikoval. Básnický silně a dokumentárně cenné listy adresoval nejen známým umělcům (Březina, Bilek, Šalda, Neumann, Weiner, Durych, Nezval, Holan...), ale také přátelům, které „velká“ historie literatury nezná. Patří k nim i kněz a překladatel Josef Ševčík (1857-1911). Dopisy tomuto babickému faráři z let 1904-1911, doplněné úryvky z adresátových odpovědí i dalších korespondencí, zachycují v hrubých rysech příběh Demlovy spolupráce se staroříšským vydavatelem Josefem Florianem. Zároveň dokumentují Demlovo sedmileté putování mezi pěti českomoravskými farnostmi, kterými prošel jako kaplan či administrátor v nemilosti, dokud nebyl předčasně a doživotně penzionován.

JAKUB DEML

KORESPONDENCE

Auditor,
P. Josef Ševčík
Babice
67544

Carissime, kde se touláte?

Dopisy Jakuba Demla
příteli Josefu Ševčíkovi
do Babič

dauphin 2010

Tato kniha vychází za laskavého přispění Ministerstva kultury České republiky.

Edice byla připravena v Ústavu české literatury a literární vědy FF UK v Praze, v semináři, který se zabývá rukopisnou korespondencí Jakuba Demla.

© Jakub Deml – dědicové, 2010

Editors © Iva Mrázková, Šárka Kořínková, 2010

Preface © Daniela Iwashita, 2010

Illustration © Pavel Reisenauer, 2010

Cover © Miloslav Moucha, 2010

© Dauphin, 2010

ISBN 978-80-7272-217-4

ISBN 978-80-7272-381-2 (pdf)

ISBN 978-80-7272-382-9 (e-pub)

Vyzvání na cestu

Otevíráte první svazek *Korespondence* Jakuba Demla. Tento básník a kněz si dopisoval s mnoha lidmi. Patřili k nim Otokar Březina, František Bilek, Josef Florian, Josef Váchal, S. K. Neumann, Richard Weiner, F. X. Šalda, Růžena Svobodová, Jaroslav Durych, Vítězslav Nezval, Vladimír Holan... Proč začínat právě s dopisy zapomenutému faráři a překladateli Josefu Ševčíkovi z Babic nedaleko Moravských Budějovic?

„I korespondence patří do literatury“ – dočtete se v této knize. A skuteční básníci nepíší básnické listy jen prominentům literární historie. „Cožpak to jsem chtěl, aby mne zařadili do literatury? Aby mne katastrovali – a třeba i pro věky? Co mi záleží na tomto odhadu a na těchto odhadovačích! Co je mi po tomto či jiném stavu, co je mi po starých či mladých, co po národě? Nemluvil jsem k duším? I stačí mi *jediná* duše – a jediné duši stačím já...“ V tomto dopise Josefu Ševčíkovi ze srpna 1906 vyznačil Jakub Deml východisko i směr své životní umělecké cesty. Povede mnoha odbočkami, mimo hlavní silnice a směry. A bude se vždy mýjet s očekáváním čtenářů. Svědčí o tom i způsob, jakým Jakub Deml nakládal s vlastními dopisy. Už od roku 1912 začal listy přátelům i nepřátelům komponovat do deníkových knih – *Rosnička*, *Domů* a *Pro budoucí poutníky a poutnice*. Do *Šlépějí* (1917–1941) je pak začleňoval pravidelně. V knize *Do lepších dob* (1927) se vrátil k dopisům z prvního desetiletí 20. století, později vydal i korespondenci s Otokarem Březinou. Tak vznikla iluze, že vše, co napsal, také tiskl a že svůj život zevrubně zdokumentoval sám. Jenže jeho básnické dokumenty nedbají ani na chronologii, ani na úplnost. Mnoho cenných dopisů necitují a nejedno hluboké přátelství tají.

Každá z nepublikovaných korespondencí má jedinečnou povahu, kterou jí vtiskuje také adresát. V každé poznáváme jinou tvář Jakuba Demla. Téměř padesát listů Josefu Ševčíkovi tvoří souvislou zprávu z let 1904–1911, kdy jeho básnická, kněžská i vydavatelská anabáze začíná naplno. Setkáváme se tu s Demlem-poutníkem.

Čas, kdy doživotně zakotví v Tasově, je ještě hodně daleko. Nyní je stále na cestě. Během pouhých sedmi let se šestkrát sčehuje a vystřídá pět míst ve farní správě. Zároveň spolupracuje

s Josefem Florianem a jeho začínajícím vydavatelstvím ve Staré Říši. Právě kvůli této práci je Jakub Deml v neustálém pohybu - dobrovolném i vynuceném. Na vlastní přání přichází do druhého kaplanského působiště v Babicích, odkud lze do Staré Říše dojít za pět hodin. S Josefem Florianem prochodí stovky kilometrů kouzelnou krajinou Vysočiny. „Jdou ustavičně z Babic pěšky“: na poutní místa, za spolupracovníky, mecenáši, tiskaři.

Demlovi představení v Brně však na jeho aktivity pohlížejí se vzrůstající nedůvěrou. A tak nastávají nedobrovolné přesuny z farnosti do farnosti, spojené s vykazováním do „patříčných mezí“. V trvalém provizoriu se pevným bodem stává člověk, který setrvává na jednom místě - Demlův druhý nadřízený farář, „pan auditor“ Josef Ševčík v Babicích. Korespondence se proto přirozeně člení podle míst Demlových dočasných zastavení, jež tvoří samostatné oddíly této knihy. Na začátku každé kapitoly nás editorky krátce seznamují s novým dějištěm a hlavními postavami. Do pásma Demlových dopisů rovněž začleňují podstatné úryvky z Ševčíkových odpovědí - cenných historicky a především lidsky.

„Básník je člověk,“ píše Jakub Deml Josefu Ševčíkovi, a kdo se pozorněji začte do této knihy, pochopí, že Demlova básnická, kněžská i vydavatelská pout má jasný smysl - je to cesta k duši druhého člověka. Během jednoho sedmiletí jich vtáhl do svého osudu, díla i korespondence desítky. V listech Josefu Ševčíkovi se vyskytuje přes sto jmen, a jen několik z nich se zapsalo do kulturních či církevních dějin. Do onoho lidského víru byly vtaženy i pořadatelky korespondence, když pátraly po konkrétnějších příbězích a tvářích jejích aktérů v dalších dopisech, matrikách, farních kronikách, diecézních katalogích nebo u místních pamětníků. Tak vznikla nejen závěrečná biografická hesla, ale i příležitost setkat se s lidmi, kteří byli ochotni zastavit se, odpovědět jim nebo je provázet - a patří jim poděkování na konci celé knihy. V poznávání dopisů i nezapsaných osudů Jakuba Demla jsme však na samém začátku. Ani smysl této cesty není ryze studijní. Demlova korespondence patří do života. Její pisatel totiž věděl, „co je znamením života a krásou a vůní pravého styku: hra“. A velká hra, kterou Jakub Deml rozehrál už před sto lety, nikdy neskončí.

D. I.

Zastavení kučerovské

Dosti práce, lámání chleba Božího rukama cizíma, jazykem nemateřským. Člověk neví, co rozsévá. Seje bez útěchy...

Tak si Jakub Deml 19. dubna 1904 stěžoval sochaři Františku Bílkovi na poměry ve svém prvním kaplanském působišti – v Kučerově u Vyškova, německé farnosti, kam nastoupil hned po vysvěcení v roce 1902. Nebyl to však jen stesk po rodné řeči, co ho táhlo jinam. Tím pravým důvodem byla příliš velká vzdálenost od jeho milovaného učitele Otokara Březiny.

Bylo uprázdněno kaplanské místo v Babicích u Jaroměřic – hlásil jsem se o ně tyto dni, ale dostal je jiný. Jako by i tam nahoře vytušili příčinu mé žádosti, tu nejtajnější, a se zalekli, že bych byl tuze blízko p. Březinovi – a Florianovi.

(z dopisu Františku Bílkovi, prosinec 1903)

Viděno v hrubých rysech, život mladého Jakuba Demla před jeho příchodem do Babic určovali dva velcí učitelé: básník Otokar Březina a sochař František Bílek. Tito dva umělci také stáli u zrodu Demlovy první knihy, *Slova k Otčenáši Františka Bílka* – jeden jako inspirátor, druhý jako rádce, oba jako přátelé. Teprve v období, které pro Demla začalo odchodem z Kučerova, se okruh jeho blízkých rozšířil ještě o staroříšského nakladatele Josefa Florianu a pak o muže, jenž se pro Demla stal na celý život předmětem trochu provinilých vzpomínek – o „pana auditora“ Josefa Ševčíka, faráře v Babicích u Lesonic.

Žádostí o kaplanování v Babicích zřejmě začal písemný styk Jakuba Demla s Josefem Ševčíkem, ale právě tato žádost se bohužel v archivech nedochovala. Za počátek vzájemné korespondence proto můžeme označit teprve Ševčíkovu odpověď z 12. prosince 1903:

*Carissime!*¹⁾

Váš milý list dostal jsem teprv dnes večer. Na adrese měl poznámku olůvkem „M. Kromau“,²⁾ pak razítko poštovní „Babice“ (Boží

1) Nejdražší (příteli)!

2) Moravský Krumlov.

Požehnáni). Adresa ale byla zcela správná. Tolik na omluvu, že až dnes odepisuji.

V příčině ctěného dotazu sděluji s Vámi, že sám nezůstanu, a myslím, že se mě ani ptáti nebudou. O tom, že by P. Štourač sem nechtěl, není mi nic známo. Jeho dekret jest již zde. Víte-li však o tom, že by sem nerad, račte tedy co nejrychleji se v Brně ohlásiti.

Ujišťuji Vás, že Vás s radostí přijmu a že toho asi také litovati nebudete. Stane-li se po Vašem přání, račte ihned psáti a na adrese přidejte ještě u Moravských Budějovic. Z Třebíče aneb z Moravských Budějovic bychom Vás odvezli.

Pozdravujte svého p. šéfa. S vroucími pozdravy
v bratrské úctě a lásce oddaný Josef Ševčík

Pro Jakuba Demla byly Babice v té době ideálním místem takřka na půl cesty mezi Březinovými Jaroměřicemi a Florianovou Starou Říší. Rozhodnutí však nezáviselo ani na Demlovi, ani na Ševčíkovi, a proto ještě na jaře 1904 nebylo jisté, zda se jeho sen splní. Tato nejistota byla také zdrojem zvláštní melancholie jeho tehdejších dopisů:

Odtud má touha po štaci české: ale p. biskup dvojí mou žádost odmítl; a odtud má touha po klášteře - ale ten teprve hledám - ale ať zůstanu, ať odtud odejdu: půjde se mnou Bolest...

(Františku Bilkovi, 7. března 1904)

Biskup nakonec Demlově žádosti o přeložení vyhověl. Od 1. srpna měl Deml nastoupit v Babicích, svůj odjezd z Kučerova však ještě o týden odložil a ohlásil ho děkanovi až na 9. srpna. Odchod byl totiž nakonec těžší, než čekal. Kučerov byl místem jeho prvního, ale také pro všechny příští časy nejdělnějšího působení v duchovní správě - pobyl zde jeden rok a jedenáct měsíců. Poměrně silně také přilnul ke svému prvnímu nadřizovanému, faráři Aloisi Hlavinkovi. Později na něj sice vzpomínal jako na vznětlivého člověka, který ho několikrát dokázal i rozplakat a který ho naučil chodit do hospod, ale v daném okamžiku pro něj bylo odloučení bolestivé. Podobně ostatně i pro Hlavinku:

Nerad ho ztrácím, ale jest mi přece potěchou, že vyvázne z německých kleští, zvláště při jeho živé a citlivé mysli. A k tomu ještě do Babic, k Vám! Gratuluji vám oběma!

(Alois Hlavinka Josefu Ševčíkovi, 2. srpna 1904)

Hned po svém jmenování do Babic Jakub Deml napsal novému nadřízenému Josefu Ševčíkovi. Je to první dopis, který se z Demlovy strany dochoval, a právě jím začíná tato kniha.

I.

V Kučerově (Transfiguratio) 1904 (D. N. J. Ch.)³⁾
[6. 8. 1904]

Milý pane faráři, Veledůstojný!

Bůh tomu chce. Právě jsme četli o mém přesazení do Babic. Pravděpodobně byl Vám doručen i dekret můj. Adsum.⁴⁾ Přicházím prozatím těmito řádky, Pane můj milý, a prosím, abyste mi ráčil napsati, kdy mne bude u Vás už najisto potřeba, kdy mám přijeti. Nábytek budu mít k odjezdu připraven a odešlu jej nejpozději tuto středu. Musím se ještě zkušených lidí zeptati, na kterou stanici.

Možná že zprávu o mém přesazení dostal jste dříve již, a co já toto píši, že některé informace, po kterých se ptám, ráčil jste mi už odeslat: zařídím se podle nich.

Bůh tomu chce. Ano, mám bolest, a nutí mne to, abych se o ní zmínil, Vám, kterého mi Nebe určuje: jakkoli bylo dávnou touhou mojí přijít mezi svůj lid, smutno je mi nyní, kdy odcházím - s násilím, v pláči odtrhuji se od pana faráře, mého dobrodince, otce, přítele, - od jeho velkodušného srdce. On trpí se mnou, truchlí, snaží se vše utajit a těší mne, abych se upokojil, že budu mít dobrou náhradu, ve Vás, důstojný Pane, kterého prý zná - i v tom Vašem lidu, za lid náš: neb i tento jsem si zamíloval.

³⁾ Proměnění Pána našeho Ježíše Krista.

⁴⁾ Tu jsem.

Dosti o tom. V práci zapomenu. Prosím Vás, pane auditore, za Vaše přijetí a již předem za mnohou radu a trpělivost.

S uctivým pozdravem, ode mne
i od mého pana faráře

Váš oddaný Jakub Deml, kooperátor

V Babicích, 7/8 1904

†
Carissime!

[...] Vítám Vás upřímně a těšíme se na Vás „všichni“. Přejete-li si nějaké zotavené, s radostí přivoluji. Služby Boží tím nikterak neutrpí. [...]

Nábytek pošlete nejlépe do Moravských Budějovic. O dovoz pak netřeba Vám se starati. Sám pak přijedte do Třebíče. Já pro Vás přijedu. Račte jen udati den a hodinu: v každou hodinu Vás s radostí uvítáme.

Račte býti ujištěn, že Vám přicházím vstříc s úplnou důvěrou a že budu šťastným ve Vaší spokojenosti a důvěře.

Těše se na milou shledanou, připojuji ještě srdečné díky za laskavé pozdravy a jsem s vroucími pozdravy na velectěného p. faráře a okolní známé p. faráře a obzvláště na Vás.

V bratrské úctě a lásce
oddaný Josef Ševčík

Zastavení babické

První list byl vstřícný, ale přece jen ještě velmi formálně zdvořilý. Bezprostřední okouzlení totiž v první chvíli patřilo především nové krajině - Deml byl přeložen z Hané zpátky na svou rodnou Vysočinu:

Můj drahý, bezpochyby už víte, že jsem přesazen z Kučerova do Babic, že jsem tedy od p. Březiny i od p. Floriana vzdálen pouze na dvě hodiny. Ze svého nového kraje Jaroměřice vidím. Je zde krásně. Široko daleko viděti městečka, pole, louky, poblíž i v dáli lesy a hory jako strážce. Nebe je zde krásné. Jsme na výšině a zvláště důvěrné a slavné jsou západy slunce a oblaka. Pravda, i vítr a bouře jsou tu prudší, bezprostřednější, vzduch i slunce výstražnější. Jsme tu blíže k nebi. A stromy, zvířata a lidé jako by lépe slyšeli, viděli - je to všechno smutnější, protože je daleko viděti a protože jsme výše nad hladinou moře, než jak to bylo na Hané. - Z těch výšin, močálů, skal a lesů jako by se rozhlížela Chudoba - Královna poplatná Smrti - a Země jako by kynula tu člověku do Vyhnanství.

(Františku Bílkovi, 23. srpna 1904)

To, co se o životě Josefa Ševčíka dočteme v biografických slovnících, by se dalo shrnout několika větami: Narodil se 25. února 1857 v Dobronicích u Moravského Krumlova, studoval bohosloví v Brně, roku 1883 byl vysvěcen na kněze, v letech 1888-1895 působil jako farář v Martínkově a od roku 1895 až do své smrti pak na faře v Babicích, kde také 20. října 1911 zemřel. Zbytek Ševčíkových osudů je ve většině literatury spojován právě s jeho slavnějším kaplanem Jakubem Demlem (jejich jména jsou ostatně spojena i na pamětní desce umístěné nad vchodem do babické fary). Ten totiž Ševčíka přivedl k literární činnosti, konkrétně k překladům ze staroněmecké mystiky. Nejprve vyšel v roce 1907 Ševčíkův překlad legendy o svatém Menrátovi, a to pod starosvětským názvem *Přepěkné říkání o svatém poustevníku Menrátovi, který mnoho bídy a chudoby vytrpěl a na konec dvěma zbujníky do smrti utlučen byl*. Další oblastí Ševčíkova zájmu se stalo dílo svaté Mechtildy Magdeburské, mystičky 13. století. Překlady z jejích spisů vycházely nejprve po částech ve Florianových sbornících

Studia a v pražské revui *Meditace*, souborně vyšly teprve devět let po Ševčíkově smrti, v roce 1920, pod názvem *Tekoucí Světlo Božství*.

Vykládat však osobnost Josefa Ševčíka pouze na základě díla a korespondence Jakuba Demla by bylo velmi zkreslující. Jednoduchými počty zjistíme, že Ševčík byl vysvěcen na kněze až ve svých šestadvaceti letech. Jeho mládí a hledání vlastního životního poslání bylo totiž poměrně spletité. Sám se o něm obšírně rozepsal v roce 1888, když jako nově nastoupivší duchovní správce přebíral farní kroniku v Martínkově - v místě, které se za osmnáct let stane také dějištěm Demlova příběhu.

Po ukončení hlavní školy nastoupil Josef Ševčík na gymnázium ve Znojmě - ovšem na gymnázium německé. Po roce sice přešel do Brna na české gymnázium, ale pro obtíže s češtinou se po dvou letech vrátil do Znojma, kde také odmaturoval. Poté začal studovat práva, byl však už v roce 1877 odveden jako jednorozční dobrovolník. Když v roce 1878 (tedy v roce Demlova narození) vypukla bosenská krize, byl i on mobilizován a s plukem osmých pěchoty „se zúčastnil té hrozné okupace“. Pro nemoc byl poslán z vojny domů a pokračoval dále ve studiu práv. Tehdy u něj nejspíš došlo k zásadnímu zlomu, který však popsal poměrně lakonicky, navíc v „neosobní“ třetí osobě:

Odbyv s velmi dobrým prospěchem předepsané zkoušky, vstoupil, návštěvami v alumnátě ve svém dřívějším úmyslu zvrácen, do brněnského alumnátu roku 1879.

(Pamětní kniha farního úřadu v Martínkově, 1888)

Od svého vysvěcení v roce 1883 vystřídal šest kaplanských působišť - Fryšavu, Modřice, Bučovice, Žebětín, Lipolec („kde byla má nejšťastnější chvíle celého kaplanování“) a nakonec Slavonice. Ze Slavonic byl roku 1888 přeložen do Martínkova, poprvé jako farář, a odtud v roce 1895 na faru v Babicích.

Do babické farní kroniky se už o svém životě bohužel nerozepsal, a proto nám nezbyvá než předat slovo zpátky Jakubu Demlovi.

Vzájemný vztah těchto dvou kněží prošel největšími proměnami během oněch patnácti měsíců, kdy Deml kaplanoval v Babicích

a se Ševčíkem se stýkal denně. Z tohoto období však pochází pouze jediný listek; dopisy, které jsou obsaženy v této knize, vznikaly většinou až po Demlově odchodu z Babic, a proto je v nich babická skutečnost už trochu zkreslena, možno dokonce říci idealizována. Připomeneme proto také ty zmínky o Josefu Ševčíkovi, které jsou roztroušeny v jiných Demlových korespondencích nebo v jeho díle a které vznikaly přímo v době babického kaplanování, a bezprostředně tedy reagují na každodenní události.

Asi nejdůležitějším pramenem, který přibližuje dění na babické faře, je Demlova korespondence s Františkem Bílkem. Na konci září roku 1904 získala babická farnost z odkazu jistého sedláka 1600 korun, za které měl být na hřbitově postaven hlavní kříž a do kostela pořízeny dvě korouhve a dvě lampy. Deml byl v té době s Bílkem v intenzivním kontaktu, nadšeně jeho dílo propagoval při všech příležitostech, a proto vypracování všech zmíněných sakrálních předmětů nechtěl svěřit nikomu jinému než jemu. Celá událost s babickým křížem měla dohru spíše nešťastnou, byla jednou z příčin dlouholeté roztržky mezi Demlem a Bílkem, ale to vše se odehrálo až později – v jiné době a v jiných kulisách. Důležité v tuto chvíli je, že Bílek byl prostřednictvím této zakázky vtažen do babické reality a stal se díky Demlovým častým dopisům svědkem každodenních událostí ze zapadlé fary na Vysočině.

Ševčík velmi záhy začal sdílet Demlovo nadšení pro dílo Františka Bílka a úmysl zadat práci na korouhvích a kříži právě jemu vřele uvítal. Sám se snad ostýchal Bílkovi napsat (jediný dochovaný Ševčíkův dopis Františku Bílkovi pochází z jara 1905 a je velmi formální), a proto se Deml stal tlumočnickem jeho sympatií:

Můj milý, pan farář můj dobrý, který Vás miluje z přesvědčení (a on Vás můj p. farář - Josef Ševčík - miluje více než já: protože je z rodu Janova, z Vašeho rodu - a můj p. farář dobře poznává Vaši „Pravdu“...), p. farář posílá Vám 800 K, protože pro nás ty věci začínáte pracovat, a p. farář posílá zatím aspoň první polovici toho odkazu, abyste prý mohl bezstarostně, pokud možno, starati

se o nás, neboť p. farář ví, že hned z počátku potřeba je peněz k zakupování materiálu apod., a p. farář vzkazuje Vám v nejpokornější úctě, že nic vadit nebude, když ty věci dohromady budou mít cenu o 200 nebo 400 korun vyšší - tedy 1600 nebo 1800 nebo i 2000 K - pan farář rád to zaplatí, protože Vás miluje - a pan farář touží Vás viděti, a jenom z lásky k Vám nedal mi to říci, bojí se, že tou dalekou cestou mohl byste si ublížiti, můj milý - a p. farář pomýšlí pracovati i jinak pro Vás, a lituje, že není okamžitě tak bohatý jako jeho srdce - ale, není-li Vám možno přijeti, učíňte všechno podle svého, můj milý, p. farář Vás velmi prosí, na ty korouhve že by si přál od Vás obrázek, jaký sám si zvolíte, a rovněž velikost, jakou sám určíte - jedná se, praví p. farář, jen o to, aby v našem kostele byl duch modlitby Bílkovy - práce jeho - a jedná se zároveň o to, aby Bílek nepracoval nám zadarmo - tak mluvil p. farář.

(Františku Bílkovi, 4. listopadu 1904)

Jako první dorazily do Babic Bílkovy korouhve, byly vysvěceny už o Vánocích roku 1904. V prosincovém dopise Deml Bílkovi popisuje atmosféru, jaká panovala na faře při otevírání vzácné zásilky:

Můj pan farář byl jako dítě rozjařen, jako dítě, když ponejprv (třileté) najednou spatří stromek vánoční, plný světél a báječných věcí blyskotavých... Byl ohromen slávou díla Vašeho, polil ho ruměncem, sepjál ruce a jako dítě, které „se zapomnělo“, běžel k Vaši „Marii-Matce“ a jal se cosi žvatlati.

(Františku Bílkovi, 16. prosince 1904)

Bílkův hřbitovní kříž (plastika Tělo Kristovo z roku 1897) měl být odlit z kovu, šlo tedy o práci nákladnější, na kterou odkázané peníze nestačily. Bylo proto nutné uspořádat ve farnosti sbírku. Deml se jí samozřejmě nadšeně ujal - zdá se, že v té době neexistovalo nic, co by pro Františka Bílka neudělal. Ševčík však byl k jejímu úspěchu skeptický - babická farnost rozhodně nepatřila k největším a ani k nejbohatším. Jeho nevíra vyvolala mezi oběma muži na počátku roku 1905 menší roztržku, kterou zejména Deml prožíval velice rozjitřeně:

... poznal jsem, že nenašel jsem v panu faráři bratra, nýbrž slabocha, neschopného obětovati všechny ohledy: jsem tu úplně sám. Sám: strážce Vašich korouhví a Vašeho kříže, na nějž dnes sbírku jsem zahájil - kolem mne jako moře na všechny strany nedůvěra - prostá, nekřesťanská nedůvěra...

(Františku Bilkovi, 6. ledna 1905)

Tato epizoda skončila smírem - Ševčík byl totiž povahy natolik mírné, že se svému kaplanovi brzo podvolil. Už 9. ledna 1905 proto Deml Bilkovi oznamuje:

Budete vlídně přijat i od p. faráře: vše je při starém, tj. v dobrém. To, o čem jsem psal stran sbírky, byl takový mráček, který se již rozplynul, přítel Florian sám zdejší poměry vysvětlil a p. farář tak ospravedlnil v mých očích, že jsem zase klidný... Vy mně věříte, můj milý, není-liž pravda? Když pan farář spatřil, jak hrozný účinek měla na mě jedna jeho věta, stal se nesmírně sklíčeným, že to bylo velmi nápadno i př. Florianovi, a Florian mi pak řekl, abych se přemohl, abych měl s p. farářem slitování, abych se na něj díval a mluvil k němu jako dřív: že pan farář je jako dítě! A řekl mi Florian vážně: „Podle vašeho vypravování myslel jsem, že je to u p. faráře jen malý stud, ale poznávám, že je na duši úplně zdrcen, že to není jen bázeň, jak jsem si myslel, ale opravdový veliký strach! On je dítě, je dítě...“ A víte, můj milý, co jsem vyvedl? Já se ten večer, a po těch slovech Floriana přítele, vrátil k p. faráři do pokoje a obejmul jsem ho - abych ho ukonejšil...

Ačkoliv byl Ševčík o více než dvacet let starší a byl Demlovým nadřízeným, měl pro svého kaplana slabost a mnohdy se nechal strhnout jeho nadšením pro nejrůznější plány. Postřehli to ostatně už současníci, když po Ševčíkově smrti zapsali do babického farní kroniky, že „byl mystikem a horlivým citelem zásad kněze P. Demla, jemuž úplně podléhal“.

Ani se stoletým odstupem je ovšem nelze pokládat za rovnocenné partnery - přinejmenším ne v síle básnického slova a básnického vidění. To ostatně potvrzuje i jejich vzájemná korespondence v této knize. I tentokrát o Demlových dopisech platí slova Otokara Březiny, která Deml zapsal do knihy *Mé svědectví*